

SZERENCSE S DÁNIEL
A
TIZENHARMADIK
EMELET

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2019

A tizenharmadik emelet cselekménye
kitalált történeten alapul.

A történet szereplői kitalált alakok,
mindennemű egyezésük a valósággal
csupán a véletlen műve.

H É T F Ő

BRÜSSZELBEN ŐSSZEL NEM EGYSZERŰEN CSAK ESIK AZ ESŐ. Az ólomszürke felhők cseppfolyóssá válnak, mintha csakis azért ereszkednének az utcákra, hogy hideg és dohszagú nedveséggé változtassák a levegőt, és a szmoggal egybeolvadva megbocsáthatatlan bünné tegyék azt, ami boldogabb helyeken csak egy évszak.

Aznap hétfő volt, november közepe. A városban már végképp elfelejtették a nyarat és bele-törődtek a hideg szürkeségbe, mint egy elkerülhetetlen természeti csapásba, amit csak túlélni lehet, megszokni nem. Este fél hat körül járt az idő. A Rond Point Schuman körforgalmában lökhárítótól lökhárítóig álltak a járművek, amíg végre befordulhattak a hosszú Rue de la Loi felé, ahol a hátsó lámpáik pirosa végtelennek tűnő vérszínű csíkká olvadt egybe a sivár irodaházak között.

A Rond Point Schuman két oldalán a Tanács és a Bizottság dolyfös székháza összecsapni készülő szörnyetegként néztek farkasszemet. A Tanács székházának együgyű merevségéhez képest ellenfele egy ugrásra kész ragadozó testét idézte. Börtönszerű, rácsos homlokzata félkörben nyúlt el a csomópont mellett, mintha el akarta volna nyelni az esőben ázó teret. Legfelső emeleit vastag szmog takarta. Az épület nyugati szárnyát támasztó pilléren hivalkodó fémbetűkkel volt kirakva az épület neve: BERLAYMONT, alatta franciául és hollandul: európai bizottság.

A dolgukra siető tisztviselők többnyire ügyet sem vetettek a turistákra. Most, amikor egy kínai turistacsapat fotózáshoz sorakozott a felirat alatt, egy bőr aktatáska, fekete kabátos férfi mégis megállt mellettük. Egy pillanatig babrált a nyakában lógó belépőkártyával, majd az egyik kínai lányra pillantott, aki piros esernyővel a vállán telefonja kijelzőjén át nézte, mindenki ráfér-e a képre. Kiabálva utasította társait. Valamelyikük visszakiáltott, mire az egész csoport nevetni kezdett. A lány velük nevetett. Két lépést tett hátrafelé.

A fekete kabátos tisztviselő felkapta a fejét és a magasba nézett, a sötétszürke gomolygásba

vesző emeletek felé. A lány a vállára tolta az esernyőjét, hogy ne lógjon a képbe, s közben ő is felnézett. Imént még nevető arca sikoltásba torzult. A sikoly azonban csak akkor hagyta el az ajkát, amikor egy zuhanó, sötét öltönyös test tompa puffanással földet ért előtte. Pontosan ott, ahonnan másodpercekkal korábban ellépett, egy szétroncsolt emberi test feküdt.

* * *

Tóth Tamás, az Európai Bizottság Biztonsági Szolgálatánál dolgozó harmincöt éves tisztviselő megdörzsölte égő szemét. Kivette a fülhallgatóit. Egész délután Rammsteint hallgatott és most jutott el arra a pontra, amikor fáradt agyán már a zene sem segített.

Közelebb hajolt a képernyőhöz. A monitor kékes, hideg fényét egy meleg színű, régimódi banklámpa fénye ellensúlyozta. Ez volt az egyetlen személyes tárgy az apró irodában. Pedáns rendben tartott íróasztalán és aktákkal megrakott polcain nem volt virág, sem nyaralást megörökítő fénykép, sem plakát motivációs idézettel, sem házastárs vagy gyerekek portréi, amikkel majdnem minden kollégája enyhíteni igyekezett

a kék padlószőnyeg hűvösségét és a szürkére festett válaszfalak személytelenségét. Kevesen vettek észre, hogy a lámpa már-már a lázadás jelképe volt – az egész Berlaymontban talán csak Tóth használt régi, meleg fényű villanykörtét ledizzók helyett.

Tíz diával már elkészült, ezzel számítása szerint a félórás prezentáció harmadánál tartott. Azon törte a fejét, mit mondhatna még anélkül, hogy ismételné magát. Pótcselekvésként kisebbre igazította a címlécut: *humint – Az emberi források jelentősége és a hírszerzésben szerzett tapasztalatok felhasználása a Bizottság humánpolitikai döntéshozatalában*. Keserű mosolyra húzta a száját. Jellemzően túlbonyolított, hivataloskodó cím volt ez olyan egyszerű témának, mint a takarítószemélyzet ellenőrzése.

Valójában fontos dologról volt szó. A takarítókat külsős cég alkalmazta, és a Bizottságnak fogalma sem volt, hogy a gyakorlatilag minden irodába bejutó takarítók – szinte kivétel nélkül belga állampolgárságú, észak-afrikai muszlimok – végül is kicsodák. Ez a rendszer évekig működött, jól is jött, amikor a Bizottság kérkedni akart a sokszínűség támogatásával, de a merényletek után megváltozott a helyzet.

Fontosságához és a Bizottságban megszokott-hoz képest Tóthék osztálya kicsiny volt. Alig fél tucat emberből állt – javarészt egykori nyomozókból és biztonsági szakemberekből. Pár irodát foglaltak el a Berlaymont egyik végtelenül hosszú folyosóján, amit a kék padlószőnyeg különböztetett meg az ugyanilyen beosztású és szürke falú, de zöld, narancssárga és barna padlószőnyeggel burkolt többi emelettől.

Három közvetlen kollégája kiszivárogtatási ügyekkel, a belga rendőrség speciális egységeivel való kapcsolattartással és fegyelmi vizsgálatokkal foglalkozott. Tóth Tamás a maga sajátos hátterével mindegyik területen dolgozott. Sikkasztás gyanújába keveredett tisztviselőket hallgatott ki, rendszeresen frissítette az emeletek tervrajzait, hogy vészhelyzetben a kommandósok nehegy újonnan berakott válaszfalakba ütközzenek. Néha, mint most, eredeti munkájával is foglalkozott: ügyes kérdésekkel rávenni valakit, hogy bevalljon valamit: egy tisztviselőt, aki vietnami kiküldetésben nem kórházba került, hanem két napig mulatott egy kuplerájban; egy diplomatát, aki azért jelentette fel a főnökét sikkasztásért, mert elszerette előle a követség sofőrjét; egy gyakornokot, aki alacsony fizetését

titkos iratok tartalmának kiszivárogtatásával egészítette ki.

Most pedig arra kellett megoldást találnia, hogyan lehet idejekorán megtudni, ki jelenthet veszélyt a Bizottságra az épületben dolgozó több száz külsős alkalmazott közül. Összességében nem voltak sem látványos, sem izgalmas ügyek, főleg ha prezentációt is kellett készíteni hozzá.

Órája szerint este hat óra volt. Tisztán hallotta, hogy két irodával arrébb, főnöke, a spanyol Fernando Ruiz irodájában cseng a telefon. Remélte, hogy nem követi újabb csörgés egy másik irodában – ez azt jelentette volna, hogy terveivel ellentétben mégsem tud fél óra múlva hazamenni.

Újabb diát nyitott meg és elgondolkodott, hogyan tudná három pontba sűríteni Afganisztánban szerzett tapasztalatait, amikor az ottani légibázis helybeli alkalmazottait világította át. Újjával dobolt a billentyűzeten. Arra gondolt, hogy azokat a dolgozókat amerikaiak ellenőrizték – mintha rájuk, magyar katonákra bármi mást is bíztak volna azonkívül, hogy vásárra vigyék a bőrüket –, de nyílt titok volt, hogy sokan közülük az ellenségnek dolgoznak. Nem akart

kényes témákat érinteni. Tudta, hogy a hallgatóságban ott lesz a személyzeti főigazgatóság egyik osztályvezetőnője, aki maga is muszlim, és arra gondolt, őt vajon átvilágítják-e.

Eszébe jutott, hogy pénteken lejár a szerződése. Egy hét múlva ilyenkor munkanélküli lesz. Az otthoni kilátások nem voltak rózsásak, most mégis megkönnyebbülve gondolt arra, hogy bármi lesz a munkája, nem kell majd nyilvánvaló tényeket elmaszatoztatnia, nehogy megsértse valaki érzékenységét.

Újabb telefon csörgött, ezúttal már közelebb. A hang irányából ítélve Ludwig De Bruynt hívták. Sosem tudta eldönteni, hogy Ludwig az örökösen nyomasztó brüsszeli időjárás miatt beszél néha bizarr dolgokat, vagy húsz év után sem tudta kiheverni, hogy ejtóernyős bajtársait tőle alig pár kilométernyire mészárolták le Ruandában. Tóth mégis kedvelte. Ludwiggal szabadon lehetett beszélni mindenről.

Hallotta, hogy Ludwig kilép az irodájából és feléje indul. Ha kilépett a szobájából és nem a liftek és a földszinti kávézó irányába indult, csakis hozzá vezethetett az útja. Ez vagy csevegést, vagy sürgős munkát jelenthetett. Tóthnak nem volt kedve csevegéshez.

Pár másodperc múlva valóban kopogás nélkül rányitották az ajtót, és feltűnt Ludwig. A más-kor mindig vigyorgó, pirosposzsgás arc most zavartnak tűnt. Fernando Ruiz mögötte állt, a sok éjszakázástól táskás szeme még gondterheltebbek volt, mint egyébként.

– *Tamash, we have a situation* – vakkantotta De Bruyn angolul. Intett Tóthnak, hogy siessen.

– Helyzet van. Vedd a kabátod.

– Belga ügy vagy a Bizottságé?

Fernando Ruiz fintorogva csóválta a fejét.
– Ránk tartozik.

Tóth magára kapta fekete sportkabátját. Lelke mélyén örült, hogy félretehetette a prezentációt.

– Mi történt?

– Valaki lezuhant a tizenharmadik emelet-ről. – Ludwig arcára bizarr vigyor ült ki. – Egy turistacsoport kellős közepébe.

– Baleset?

Fernando Ruiz a fejét rázta. – Valószínűleg öngyilkosság. – Tóth összevont szemöldöke alatt Ludwigra pillantott. A flamand válaszul ráhunyorgott. A tizenharmadik emelet nagy részét a Bizottság felsővezetői és az alelnök irodái foglalták el. Nem kérdezett többet.

– Mi hárman megnézzük, mi a helyzet odalent – mondta Ruiz a liftben. – Maryt és Leonorát már felküldtem, hogy beszéljenek a halott kollégáival. Mi is csatlakozunk, ha odalent végeztünk. És mielőtt megkérdezitek: nem, nem az egyik biztosról van szó. Azok mind házon kívül vannak. Egy AD15 fokozatú különleges tanácsadó az áldozat. Kosztakipulosz alelnök úrnak dolgozott.

– Tizenötös? Ejha! – Ludwig füttyentett egyet. – Egy tizenötös fizetésével minden lennék, csak nem öngyilkos.

– Nem mindenki csak a pénzre hajt – jegyezte meg Tóth. – Mit tudunk róla?

– Még nem túl sokat – felelte Fernando Ruiz. – Úgy tudom, inkább jogtudós volt, mint adminisztrátor.

A lift megállt. Egy középkorú, elhanyagolt frizurájú nő szállt be. A három férfi kipréselt magából egy udvarias köszönést. Valójában a fenébe kívánták, amiért feltartja őket. Sietniük kellett. A nő egy emelettel lejjebb már ki is szállt.

– Lusta dög – morogta Ludwig. – Pedig ráférne egy kis lépcsőzés.

– Fernando – szólt halkán Tóth –, nem maradhatnék ki ebből? Azt hittem, a HR-es prezentáció lesz az utolsó dolgom.

– Nem maradsz ki – felelte a spanyol kurtán.

– Pénteken lejár a szerződésem.

– Tudom. Addig még itt vagy.

A főnökük háta mögött Ludwig sajnálkozó vigyort küldött Tóthnak. – Okos ember ezért vesz ki szabadságot az utolsó hétre, tudod?

A lift végre a földszintre ért.

Az előcsarnokban sajtótájékoztatók, konferenciák, megbeszélések közönsége zsúfolódott össze a kijárat golyóálló forgóajtói előtt.

– Jobb oldal – mutatta az irányt Fernando Ruiz. Átsiettek a beléptetőkapukon. A tömeg egyre nőtt, ahogy a tíz felvonó folyamatosan szállította a hazafelé igyekvő tisztviselőket. A biztonságiak már lezárták a kapukat, és az előcsarnok a felgyülemlett tömeggel kezdett olyan repülőtérré emlékeztetni, ahol karácsony előestéjén az összes járatot egyszerre törölték. A sárga falakra erősített óriási képernyőkön hang nélküli élő közvetítés folyt az Európai Parlamentből. Az üres széksorokat látva Tóth irigykedve gondolt arra, hogy pár sarokkal arrébb bezzeg már mindenki hazament. A Berlaymont fekete

öltönyös biztonsági őrei utat törtek nekik a tömegben.

Az épületből kilépve lecsapott rájuk a hideg eső. A holttest a jobb oldali bejáratától nem messze feküdt, pár méternyire Robert Schuman emlékművétől. A szürke, kúp alakú kőtömb Tóthot sírkőre emlékeztette.

Ahhoz képest, hogy a baleset alig húsz perce történt, és főleg az előcsarnok zsúfoltsága után, a Berlaymont melletti tér egyáltalán nem tűnt kaotikusnak. A biztonságiak a bejárat másik oldalára terelték az embereket, ahonnan az épületet tartó széles pillértől nem láthatták a helyszínt. A területet jobb híján ugyanazokkal a kordonokkal zárták le, amikkel más napokon a felgyűlt sorokat terelték.

A biztonságiak csak a kínai turistákat tartották ott, mint szemtanúkat. Tóth látta, ahogy az egyikük kínaiul, könyörgő mozdulatokkal magyaráz az egyik őrnek. Mellette egy szemüveges, nadráγκösztümös nő – valószínűleg egy sebteben előkerített pszichológus az egészségügyi szolgálattól – a sokktól zokogó, piros ernyős lányt próbálta megnyugtatni.

Tóth már a takaróval letakart holttest felé indult, amikor Fernando Ruiz megfogta a kar-

ját és egy belépőkártyát mutatott neki: – Ezért nem maradhatsz ki ebből.

A kártyát összemocskolta egy véres ujjlenyomat – láthatóan egy gumikesztyűs kézé –, de az arckép és a név jól látható volt. Tóth vigyázva, az élénél fogta a kártyát.

– Értem – mondta, és vissza akarta adni. Ruiz egy mozdulattal jelezte, hogy tartsa magánál.

Tóth újra megnézte a plasztiklapot és az intelligens, barátságosan mosolygó arc fotója alatti nevet.

Birtalan úr, gondolta, drága doktor Birtalan András úr, hát magával mi történt?

Dr. Birtalan András, a Bizottság ad15 fokozatú, magas beosztású magyar tisztviselője holtan feküdt a lábuk előtt. A nyomozó hátrahajtotta az addigra már sötétre ázott, átvérzett takarót.

Sok holttestet látott már, a vértől sem undorodott. Az azonban mindig meglepte, hogy a halál mennyire természetellenes pózba tud gyűrni egy emberi testet.

– Nem kéne megvárnunk a belga rendőrséget? – kérdezte főnökétől.

– Az intézmények területén mi nyomozunk – felelte a spanyol. – Jogilag ez itt még a Berlaymont, egészen az utcáig.

Tóth bólintott. – Amíg ki nem derül, hogy gyilkosság történt, mi vagyunk az illetékesek.

– Pontosan.

– Halálesetkor helyszínelni kell – jegyezte meg Tóth. – Követelni fogják.

– Tudom jól – felelte Ruiz nyersen. Tóth tudta, hogy ez egy kényes pont. Fernando Ruiz szerette volna, ha afféle belső rendőrséggé tudja fejleszteni a Biztonsági Szolgálatot. Saját helyszínelők, saját nyomozók – igazi nyomozók, nem vizsgálódó bürokraták, mint ő és kollégái. Észszerű lett volna. Azonban a szabályok és törvények sűrűjébe, ami az egész Bizottságot jellemezte, az észszerűség ritkán talált utat. A hatvanas évek óta tisztviselők újabb és újabb generációi töltötték egész karrierjüket azzal, hogy egyre bonyolították a szabályokat, míg végül már azt is szabályozni kellett, hogyan alkalmazzák a szabályokat. – Hagyd a rendőröket De Bruynre.

Lássunk munkához, gondolta Tóth, vállalt, és a holttesthez lépett. Átkutatta az öltöny zsebeit és odaszólt Ludwignak, aki a holttestnek hátat fordítva a zokogó és kínaiul jajveszélő turistákat figyelte, nyakát behúzza kabátja felhajtott gallérjába, mintha az védte volna az

esőtől. A pszichológus kivált a csoportból, és esőtől vizes szemüvegét törölgetve hollandul mondott valamit Ludwignak. A flamand bólogatott. Tóth felé fordult, és végre odanyújtotta neki azt a tépőzárás zacskót, amit Tóth kért tőle. A nyomozó beletette, amit a zsebekben talált: mobiltelefont, egy doboz olcsó, füstszűrő nélküli cigarettát, öngyújtót, tollat.

– Azok a turisták láttak valamit?

Ludwig megrázta a fejét. – A pszichológus szerint egy szót sem beszélnek angolul.

– Egyáltalán látta valaki a zuhanást?

– Még nem találtunk senkit. Különben is... nézd.

Tóth felnézett, amerre Ludwig mutatott. A nyolcadik emeletnél magasabbra nem lehetett látni. Átkozott köd, gondolta, átkozott eső, átkozott épület. – Ruiz merre van?

Tekintetével a spanyolt kereste, hiába. Nem értette, hova tűnhetett Fernando Ruiz. Mi lehet most fontosabb? Amikor meglátta a szemközti házak homlokzatán a kék lámpák villogását, majd a lezáró szalagon határozott mozdulattal átlépő három belga rendőrt – egy civil ruhást narancssárga karszalaggal és két egyenruhást golyóálló mellényben –, még inkább azt kívánta,

bár lenne itt Ruiz. A civil ruhásnak volt valami a fellépésében, amitől Tóth egy beidegződött mozdulattal majdnem tisztelgésre emelte a kezét. Félúton azonban leengedte, s a tisztelgésből suta, köszönő integetés lett. A belga nyomozó pattogó francia beszéde azonban nem volt sem barátságos, sem tiszteletteljes.

– Leclerc felügyelő. Brüsszel belvárosi rendőrség.

– Sajnálom, de ez a terület az Európai Bizottság székházához tartozik, *Monsieur le Commissaire* – felelte Tóth udvariasan.

A brüsszeli nyomozó legyintett. – Nem vitatkozni jöttem. Vezessen a holttesthez. Remélem, még nem nyúltak hozzá!

Ekkor megkönnyebbülésére Ludwig közbelépett. Első kérdése az volt, beszélnek-e a rendőrök hollandul. Nem? Tóth tudta, hogy a brüsszeli rendőrök ezzel nagyon rossz pontot szereztek maguknak a flamandnál. Ludwig némileg sértetten folyékony franciára váltott, és indulatos vitába kezdett a felügyelővel.

A vitát figyelve nem értett mindent tisztán. Úgy tűnt neki, Ludwignak előbb-utóbb engednie kell. Furcsának találta a helyzetet. Nem az lett volna logikus és szabályszerű, ha előbb hagy-

ják a belga rendőröket elvégezni, amit a Szolgálat úgysem tud? Megvizsgálni a helyszínt, elvinni a holttestet, boncolás és a többi, és csak azután foglalkozni a rá tartozó feladatokkal, hogy a belgák elvégezték a papírmunkát? Miért sürgette Ruiz?

Ekkor végre feltűnt a spanyol. Fernando Ruiz erős akcentussal és lassan beszélt franciául, fellépésében mégis megvolt az a tekintély, amit Ludwig hiába próbált vehemenciával pótolni. Mégsem ezzel sikerült leszerelnie a rátarti nyomozót: egy számot hívott a telefonján, bementa a nevét, és odaadta a készüléket Leclerc felügyelőnek.

A belga nyomozó mintha egy pillanatra kihúzta volna magát, amikor a füléhez emelte a telefont. Egy perc múlva visszaadta a készüléket Ruiznak. Nem tűnt boldognak.

– Ha végezték, azonnal szóljanak! – A két egyenruhához fordult és intett nekik. – *Les gars, on attends que ces amateurs aient fini de jouer détective!*

Tóth fülét nem kerülte el Leclerc gunyoros megjegyzése az amatőrségről. Bizonyára így akart bosszút állni a Szolgálat nyomozóin. Fájó ér-

zéssel nyugtázta, hogy a felügyelőnek volt némi igaza.

– Ezt nevezem igazi lojalitásnak – mondta Ludwig, miután a rendőrök visszaültek villogó lámpás Fordjukba. – Ha tíz méterrel távolabb ért volna földet a Berlaymonttól, a közelébe sem mehettünk volna. Tudta, hova kell esnie.

Tóth, akit elszomorított, hogy a halott egy honfitársa, elgondolkodva hallgatott.

Fernando Ruiz lépett hozzájuk. – A személyes tárgyait összeszedtéték? Jól van. Ludwig, kicsit még tartsd fel Leclerc-et. Hadd tudja meg, ki az úr a házban. Tamash, te gyere velem.

A Berlaymontba lépve lerázták magukról az esővizet. Néhány újságíró megpróbált kérdéseket feltenni nekik. A két nyomozó keresztülnézett rajtuk. A kinti hideg után Tóth Tamás homlokán gyöngyözni kezdett az izzadság. – Ki fog szólani a hozzátartozóknak?

Ruiz a liftbe lépve elgondolkodott. – Nem tudom, felhívja-e őket Kosztakipulosz, vagy a pszichológusokra bízza. Még az is kitelik tőle, hogy a szóvivőjére hagyja.

– Mintha a családnak nem lenne mindegy.

– Igen – mondta Ruiz, majd halkán hozzátette: – Igazából jobb is, hogy az alelnök most

nincs Brüsszelben. Ha itt lenne, már lent állna a holttestnél és sajtótájékoztatót tartana.

– És minden mondata azzal kezdődne, hogy én, én és én.

Ruiz szája félmosolyra húzódott, de rögtön elfojtotta. Tóth jobbnak látta hivatalosnak maradni.

– Ha péntekig nem zárjuk le az ügyet, kinek adjam át a feladataimat?

– Leonorának.

– Ludwigra számítottam.

– Leonora alaposabb. Ne aggódj emiatt. Elég egyértelmű, hogy öngyilkosság volt. Leclerc persze biztosan azt hiszi, hogy most majd Poirot-t játszhat.

Három biztonsági őr fogadta őket a tizenharmadik emeleten. Tamás megkönnyebbülve látta, hogy az áldozat irodája nem a biztosok és az alelnök golyóálló üvegkapukkal lezárt folyosóin, hanem az emeletnek azon a részén volt, ahova földi halandók is bejárhattak.

Az örök útbaigazították őket. Fölösleges volt. A folyosón álló tisztviselőknél rögtön látni lehetett, hogy az áldozat kollégái. Két idősebb nő egymást átkarolva sírt, az egyik a másik hátát paskolta vigasztalóan. Egy-két tisztviselő össze-

súgott, a legtöbben csak zavartan álldogáltak. Tamás az arcukról semmi rendkívülit nem tudott leolvasni az ilyenkor szokásos érzelmeken kívül – zavart, értetlenséget, megrendültséget, ijedtséget.

Egy vékony, hatvan körüli, nagyon ápolt külsejű nő lépett ki az egyik irodából. Amikor meglátta a két férfit, megkönnyebbült mosollyal sietett feléjük.

– Hála istennek, hogy itt vagytok, Fernando.

Tóth diszkréten megsimította az aprócska aszszony karját. Kedvelte Mary Cameront. Ha Mary megszólalt egy megbeszélésen, tisztán beszélt angol anyanyelve az erős akcentusok után balzsam volt a fülnek. Ráadásul Mary észszerűsége és tiszta logikára törekedő gondolatai nem egy megbeszélést mentettek meg attól, hogy közönyös bólogatásba fulladjon.

Most azonban nem voltak jó hírei. Halála előtt Birtalan egyedül volt a folyosón. Az osztályából mindenki az egyik kolléganő születésnapját ünnepelte a földszinti kávézóban. Egyedül az osztályon dolgozó *stagiaire*, a gyakornok érkezett később, de ő is csak pár percet késett. Bármilyen történt az öngyilkosság előtt, annak az áldozat kollégái közt nem voltak tanúi.